

Η Ελπίδα σε Κρίση

Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης (φωτό: Γιάννης Δραμιτινός)

Παναγιώτης Λυσιώτης

“We enter the processes of seeing as remaking and remaking as perception”
Humphrey McQueen

Στην εξέταση λοιπόν του έργου του Λυσιώτη θα δούμε πρώτα τη μαχητική περίοδο, κατά την οποία εκφράζει κριτική στάση προς τα πρότυπα και τις ψεύτικες αξίες της αστικής κοινωνίας, ενώ αργότερα από ένα σημείο και μετά, αυτή η κριτική στάση κάμπτεται, περνάει σε φωτομοντάζ που αναδεικνύουν ένα υποκείμενο εσωτερικοποιημένο, απαισιόδοξο, πληγωμένο, αβέβαιο. Στη δεύτερη αυτή φάση της δραστηριότητας του καλλιτέχνη αυτού, την φάση της εσωστρέφειας, τα φωτομοντάζ υπηρετούν και αναδεικνύουν την εσωτερικοποίηση του υποκειμένου, τις υπαρξιακές σκιές και αγωνίες ενός Είναι, το οποίο βλέπει τον κόσμο από το ιδιωτικό του σπήλαιο, ανήμπορο και σε διάσταση από τον δημόσιο χώρο.

Μαχητικός ρεαλισμός

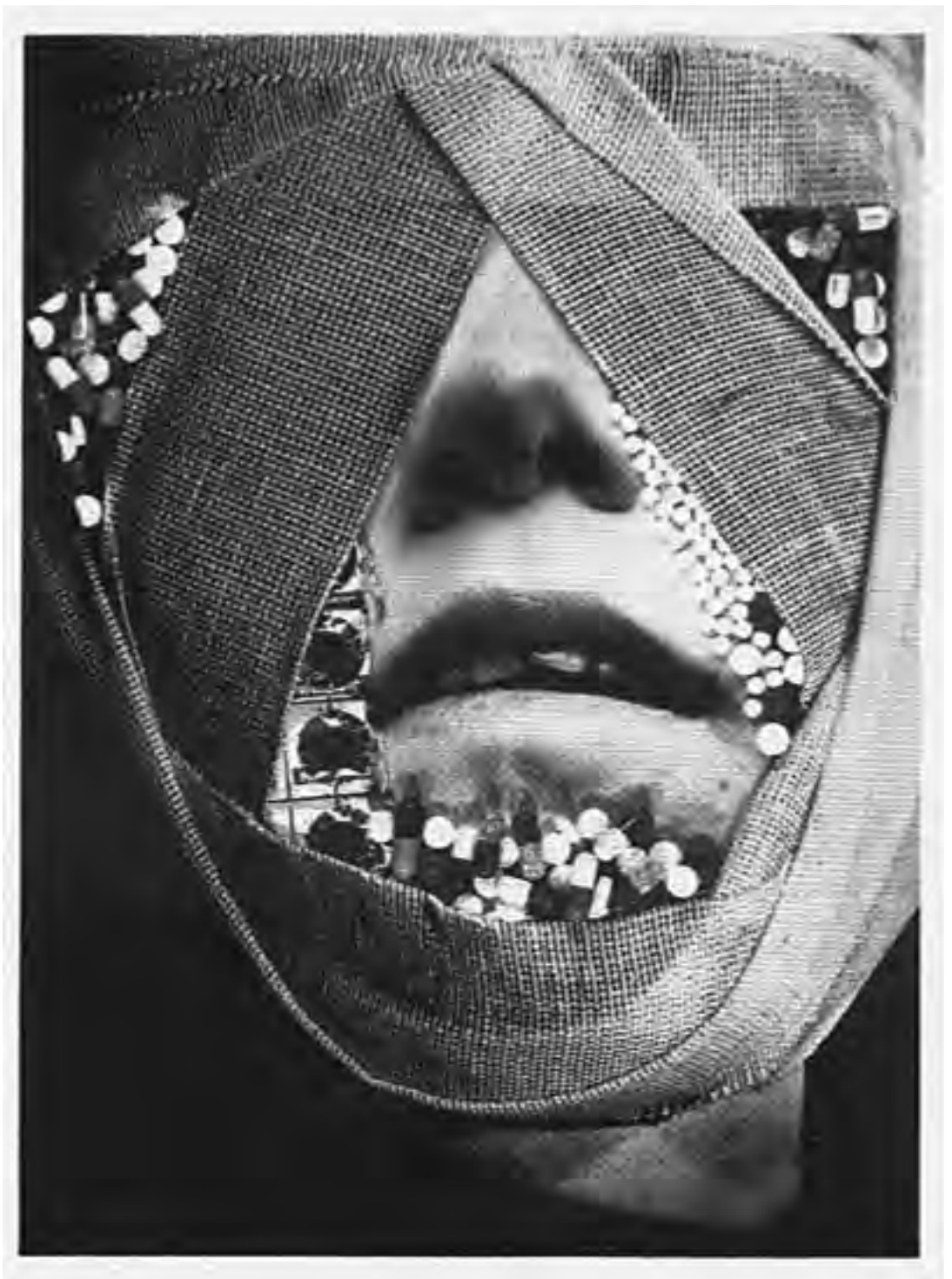
Η περίοδο του μαχητικού ρεαλισμού του Λυσιώτη, αρχίζει με τα έργα που φιλοτεχνεί και εν συνεχεία δημοσιεύει στα τρία πρώτα βιβλία του που αναφέραμε παραπάνω: Το ταξίδι του σοφού ηλεκτρόνιου και άλλες ιστορίες, Τρία ζήτω για τον πολιτισμό, και Βιομηχανική Γυναίκα.

Η γλώσσα του φωτομοντάζ που χρησιμοποιεί έχει ορισμένες αρχές.

Απορρίπτεται το παραδοσιακό ζωγραφικό πεδίο του άδειου χώρου, το οποίο ο καλλιτέχνης θα γεμίσει με τη δημιουργία του ως άλλος θεός. Άδειος χώρος δεν υπάρχει. Γι' αυτό και το έργο θα σχηματιστεί με την παρέμβαση του καλλιτέχνη επί του κορεσμένου από εικόνα και λόγο κοινωνικού χώρου. Αποσπά τετριμμένα κομμάτια της αναπαράστασης του κόσμου, από μία τεράστια γκάμα τυπωμένου υλικού, που μαζεύει από περιοδικά, βιβλία και αφίσες, και τα ξανασυναρμολογεί. Ο καλλιτέχνης δεν δημιουργεί από την αρχή τίποτα, απλά ξαναπλάθει το δοσμένο υλικό έτσι που να του δώσει την δική του προσωπική αλήθεια.

Στα έργα αυτά έχει αποφευχθεί ο ψευδαισθητισμός με μια τεχνική, όπου γίνεται εμφανής η συναρμολόγηση και συρραφή των εικόνων. Αποφεύγεται η περίπλοκη αλληγορία και θεματολογία. Τα έργα έχουν τις αρετές μιας καλής αφίσας όπου το μάτι διεγείρεται από την οπτική έκπληξη που εμπεριέχει το έργο, ενώ ταυτόχρονα το νόημά του γίνεται άμεσα φανερό.

Τα έργα αυτά, καθώς τυπώνονται και κυκλοφορούν σε πολλαπλά αντίτυπα, αντιστρατεύονται την ιεροποίηση της τέχνης που εξασφαλίζεται με την μοναδικότητα

Just to face the day. Φωτοκολάζ, Μελβούρνη 1983

του έργου. Τα φωτοκολάζ ή φωτομοντάζ, αποτελούν μια τάση μέσα στον μηχανικό πολιτισμό, που αναβαθμίζει τον κάθε άνθρωπο σε καλλιτέχνη, λέγοντάς του ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει το καθημερινό και δοσμένο ως πηγή για να προχωρήσει στην δική του δημιουργική ανασυγκρότηση και κριτική στάση.

Η ανατρεπτική χρησιμοποίηση του τετριμμένου φωτογραφικού υλικού, που συλλέγει ο καλλιτέχνης από τα πάσης φύσεως περιοδικά, βιβλία και αφίσες, εκδηλώνεται και στην ταυτότητα που επιλέγει να προβάλλει, αυτήν του «κλέφτη», ενός Masterthief, ο οποίος οικειοποιείται τις φωτογραφίες του ιδεολογικού εχθρού,

για να τις επιστρέψει στον δημόσιο χώρο ανασηματοδοτημένες.

Αλλά για να προσδιορίσουμε τον μαχητικό ρεαλισμό του Λυσιώτη, θα πρέπει να τον δούμε συγκριτικά με τον «ρεαλισμό» δύο ακόμα συγχρόνων του δημιουργών ελληνικής καταγωγής. Τον ελληνοκύπριο κινηματογραφιστή Γιάννη Οικονομίδη και τον συγγραφέα Χρήστο Τσιόγκα από τη Μελβούρνη, σε αντιπαράθεση πάντα με τον ρεαλισμό του Α. Δούκα, ο οποίος όπως είδαμε, ενώ τεχνοτροπικά ανοίκει στον αφηγηματικό ψευδαισθητισμό, έχει ένα δυνατό προτέρημα: αναδύεται ως αξία η αλληλεγγύη και ο ανθρωπισμός. Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Ο καλλιτέχνης δεν δημιουργεί από την αρχή τίποτα, απλά ξαναπλάθει το δοσμένο υλικό έτσι που να του δώσει την δική του προσωπική αλήθεια.

Στα έργα αυτά έχει αποφευχθεί ο ψευδαισθητισμός με μια τεχνική, όπου γίνεται εμφανής η συναρμολόγηση και συρραφή των εικόνων. Αποφεύγεται η περίπλοκη αλληγορία και θεματολογία.